

VILNIAUS MIESTO SLAUGYTOJŲ, DIRBANČIŲ PSICHIATRIJOS LIGONINĖSE, BENDROJO PROFILIO LIGONINIŲ PSICHIATRIJOS SKYRIUOSE BEI PSICHIKOS SVEIKATOS CENTRUOSE, PSICHOSOCIALINIŲ DARBO (TAIP PAT IR SMURTO DARBE) VEIKSNIŲ ĮVERTINIMAS

Projekto vadovė: Dr. Birutė Pajarskienė

Atsakingos vykdytojos: Vaida Jakubynaitė, Ieva Vėbraitė, Vilija Kuodytė

Tyrėja: Dovilė Šorytė

Projekto vykdymo laikotarpis: 2013–2014 m.

Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 m. gruodžio 28 d. pavedimu Nr. 17-701 „Dėl psichikos sveikatos slaugytojų psichosocialinių darbo veiksmų tyrimo atlikimo“ įpareigojo Higienos institutą įvertinti Vilniaus miesto psichikos sveikatos slaugytojų psichosocialinės darbo aplinkos veiksmus, taip pat ir smurto darbe, ir parengti rekomendacijas slaugytojų psichosocialinės darbo aplinkos gerinimui. Visapusiškam slaugytojų psichosocialinės darbo aplinkos ištyrimui atlikti kiekybinis ir kokybinis tyrimai. Kiekybiniu tyrimu nustatytas slaugytojų psichosocialinių darbo aplinkos veiksmų, fizinio ir psichologinio smurto dažnis bei jo rizikos veiksniai psichiatrijos ligoninėse ir bendrojo profilio ligoninių psichiatrijos skyriuose bei psichikos sveikatos centruose. Atliktas interviu su slaugytojais leido išanalizuoti ir sustruktūruoti smurto patyrimą psichiatrijos ligoninėse bei skyriuose ir praplėsti kiekybiniu tyrimu gautus duomenis.

Tyrimo tikslas – įvertinti Vilniaus miesto slaugytojų, dirbančių psichiatrijos ligoninėse, bendrojo profilio ligoninių psichiatrijos skyriuose bei psichikos sveikatos centruose, psichosocialinius darbo (taip pat ir smurto darbe) veiksmus.

Uždaviniai:

1. Įvertinti slaugytojų, dirbančių psichiatrijos ligoninėse, bendrojo profilio ligoninių psichiatrijos skyriuose ir psichikos sveikatos centruose, psichosocialinių darbo veiksmų paplitimą.
2. Nustatyti slaugytojų, dirbančių psichiatrijos ligoninėse, bendrojo profilio ligoninių psichiatrijos skyriuose bei psichikos sveikatos centruose, smurto darbe patirtį ir jo rizikos veiksmus.
3. Konceptualizuoti slaugytojų, dirbančių psichiatrijos ligoninėse ir psichiatrijos skyriuose, pacientų smurtavimo atvejų patyrimą.

Medžiaga ir metodai.

2013 birželio mėnesį gavus Lietuvos Bioetikos komiteto leidimą atlikti tyrimą, kvietimas dalyvauti tyrime buvo išsiųstas visoms valstybinėms Vilniaus psichikos sveikatos gydymo įstaigoms – psichiatrijos ligoninėms, bendrojo profilio ligoninių psichiatrijos skyriams ir psichikos sveikatos centrums – teikiančioms psichikos sveikatos paslaugas suaugusiems, vaikams ir paaugliams. Išdalinus 363 anketas ligoninių ir psichikos sveikatos centrų slaugytojams, gražintos 304 anketos (atsakomumas – 83,7 proc.). Į

analizę įtrauktos 295 (254 ligoninių ir 41 psichikos sveikatos centrų) slaugytojų užpildytos anketos. Interviu dalyvavo 7 slaugytojos.

Pagrindiniai rezultatai. Parengta projekto ataskaita, kuri 2014 m. lapkričio 20 d. patvirtinta HI Metodinės komisijos posėdyje.

Kiekybinis tyrimas parodė, kad Vilniaus miesto psichiatrijos ligoninių ir bendrojo profilio ligoninių psichiatrijos skyrių bei psichikos sveikatos centrų darbo vietose slaugytojas dažniausiai vargina emociniai darbo reikalavimai, darbo – šeimos konfliktas, greitas darbo tempas ir negalėjimas daryti įtakos pavesto darbo apimčiai. Ligoninių slaugytojos reikšmingai dažniau patiria emociškai trikdančias situacijas ir neteisingą elgesį, jų darbo problemų reikšmingai dažniau neišklauso tiesioginis vadovas, palyginti su psichikos sveikatos centrų slaugytojomis. Įstaigose, kuriose buvo atliktas tyrimas, fizinį smurtą patyrė 45 proc., psichologinį – 60,6 proc. slaugytojų. Psichiatrijos ligoninėse ir skyriuose dirbančios slaugytojos reikšmingai dažniau darbe kenčia fizinį ir psichologinį pacientų ar jų artimųjų smurtą, palyginti su psichikos sveikatos centrų slaugytojomis. Dažniausi pacientų ar jų artimųjų fizinio smurto rizikos veiksniai ligoninėse yra darbas naktimis/pamainomis/paromis, saugumą užtikrinančių priemonių nebuvimas, stebėjimo/apžiūros/procedūrų metas. Dažniausi psichologinio smurto rizikos veiksniai – saugumą užtikrinančių priemonių nebuvimas, stebėjimo/apžiūros/procedūrų metas, paciento nenoras gerti vaistus.

Kokybinio tyrimo pagalba konceptualizuojant slaugytojų, dirbančių psichiatrijos ligoninėse ir skyriuose, pacientų smurtavimo atvejų patyrimą, sudarytas smurto kontrolės resursų teorinis modelis. Modelio struktūra susideda iš paslaugų teikimo skyriuje, komandos santykių, vidinių slaugytojų resursų ir smurto „nujautrinimo“ kategorijų.

Remiantis tyrimo medžiaga parengtos metodinės rekomendacijos, kaip pagerinti psichikos sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių slaugytojų psichosocialinę darbo aplinką ir vykdyti pacientų smurto darbe prevenciją

Daugiau informacijos suteiks Dr. Birutė Pajarskienė tel.: (8 5) 212 2817, el. paštu: birute.pajarskiene@dmc.lt, Vilija Kuodytė tel.: (8 5) 212 2589, el. paštu: vilija.kuodyte@hi.lt.